

PROSJEKTPLAN

Kommune: Orkdal   Prosjekt: Eldreomsorg   Oppdragsansvarlig: AOL   Prosjektnr.: 2556   Styringsgruppe, dato: 19.9.2017

Kvalitet i eldreomsorg – Orkdal helsetun

BAKGRUNN

1 Revisjon Midt-Norge har fått i oppdrag å gjennomføre en forvaltningsrevisjon av kvalitet i eldreomsorg og hjemmetjenesten. I Plan for forvaltningsrevisjon er et eventuelt prosjekt innen dette området beskrevet som følger:

Orkdal kommune har som mål å legge til rette for at den enkelte lengst mulig kan styre eget liv og kommunen har som mål å tilrettelegge for fysisk aktivitet for eldre og syke.

Spørsmål en eventuell forvaltningsrevisjon ønsker besvart er bl.a.: Hvilke kvalitetskrav har Orkdal kommune til tjenesten og i hvilken grad etterleves disse? Hvilket innhold tilbyr Orkdal kommune i hverdagen til brukerne? Kartlegging av brukerens selv- og medbestemmelsesrett i forbindelse med måltidsservering, hygiene og døgnrytme. Kartlegging av tilbud og regelmessighet av fysisk aktivitet, skyssordninger og kulturtilbud. Kvalitet på mat, rom og lokaler. Kartlegge hvilke rutiner som finnes for gjennomføring av brukermedvirkning, pårørendemedvirkning og avvikshåndtering. I hvilken grad benyttes resultatene av slike undersøkelser, tilbakemeldinger og avvik til å forbedre tjenestetilbudet?

I den opprinnelige tittelen på oppdraget og teksten ovenfor kan det se ut til at det er hjemmebaserte tjenester (hjemmesykepleie og praktisk bistand i hjemmet) som kontrollutvalget spesielt ønsker å få belyst. I samtale med kontrollutvalgets sekretær kom det fram at det primært er *helsetunet* som kontrollutvalget er opptatt av, blant annet som følge av et tilsyn fra fylkesmannen våren 2017. Fra fylkesmannens tilsynsrapport har vi sakset følgende:

PROSJEKTPLAN

Kommune: Orkdal   Prosjekt: Eldreomsorg   Oppdragsansvarlig: AOL   Prosjektnr.: 2556   Styringsgruppe, dato: 19.9.2017

1. Orkdal kommune har ikke sikret at Orkdal helsetun har rutiner som ivaretar alle grunnleggende behov:
  - *nødvendig hjelp/integritet*
  - *kompetanse*
  - nødvendig rehabilitering for vedlikehold av fysisk funksjonsnivå
  - nødvendig munnhygiene
  - *døgnrytme*
  - *pårørende*
2. Orkdal kommune har ikke sikret at Orkdal helsetun har en enhetlig journal for dokumentasjon av beboernes helsetilstand
3. Orkdal helsetun har ikke et infeksjonskontrollprogram

Kilde: Fylkesmannen i Sør-Trøndelag: Rapport av 30.5.2017: Virksomhetstilsyn – tilsyn med tjenesten til eldre i sykehjem

Sekretæren for kontrollutvalget mente at vi kunne se bort ifra avvik 2 og 3, ettersom det ikke er berørt i kontrollutvalgets risikovurderinger og plan for forvaltningsrevisjon.

Tilsynet ble avsluttet 30. mai 2017. I rapporten går det fram at avvikene har vært påpekt i flere tilsyn fra noen år tilbake, og at rådmannen for flere avvik har gitt tilbakemelding om at det er iverksatt tiltak.

Revisor har etterspurt rådmannens tilsvaret til tilsynsrapporten (ikke mottatt ennå).

I sak 22/16 behandlet kommunestyret i Orkdal en rapport fra forvaltningsrevisjon av samhandlingsreformen i Orkdal kommune, og vedtok at rådmannen skulle følge opp revisors anbefalinger. Revisors vurdering var at den totale kapasiteten for så vidt er tilfredsstillende, men at helsetunet har færre korttidsplasser enn forutsatt. Årsaken synes å ligge i at kommunen har utfordringer med tanke på pasientsammensetning på helsetunet og manglende tilpasset omsorgstilbud til enkelte pasientgrupper. Revisor anbefalte rådmannen å gjennomgå behovet for og fordelingen av korttids- og langtids plasser i institusjon, og sikre at kommunen har et tilfredsstillende tilbud om avlastning og rehabilitering.

PROSJEKTPLAN

Kommune: Orkdal   Prosjekt: Eldreomsorg   Oppdragsansvarlig: AOL   Prosjektnr.: 2556   Styringsgruppe, dato: 19.9.2017

Videre var revisors vurdering at kommunen har utfordringer på bemanningssiden, særlig ved rekruttering av sykepleiere. Det medfører en økt risiko for at kommunen ikke evner å bemanne med tilstrekkelig kompetanse til enhver tid. Revisor merket seg at det var et arbeid på gang for å bedre bemanningssituasjonen. Revisor anbefalte rådmannen å gjennomgå kompetansebehovet ved Orkdal helsetun og sikre at Orkdal helsetun har tilfredsstillende kompetanse ved drift av helsetunet.

1.1 PLEIE- OG OMSORGSTJENESTER I ORKDAL KOMMUNE

Helsetunet hører organisatorisk til under kommunalsjef for helse og omsorg sitt ansvarsområde, slik organisasjonskartet i figur 1 viser.

PROSJEKTPLAN

Kommune: Orkdal   Prosjekt: Eldreomsorg   Oppdragsansvarlig: AOL   Prosjektnr.: 2556   Styringsgruppe, dato: 19.9.2017

Orkdal helsetun er kommunens eneste helse- og omsorgsinstitusjon, og har tilbud om dagplasser, korttidsplasser og langtidsplasser. Formålet til helsetunet er å gi et helhetlig pleie- og omsorgstilbud til mennesker med behov for helsemessig og medisinsk omsorg og tilsyn gjennom hele døgnet. Orkdal helsetun har også som formål gjennom dagtilbud og korttidsopphold å stimulere til at flest mulig kan bo hjemme så lenge som mulig.

KAPITTEL

2 I dette kapitlet redegjør revisor for hvordan forvaltningsrevisjonen kan legges opp.

2.1 AVGRENSNING

Denne forvaltningsrevisjonen vil bli gjennomført innenfor rammen av det ansvaret som gjelder helsetunet i Orkdal kommune, dvs. 3 langtidsavdelinger, 1 avdeling for rehabilitering/korttidsplasser, 1 demensavdeling og et dagsenter. Dagsenteret er et tilbud til hjemmeboende eldre, som av en eller annen grunn har behov for/ønsker om et sosialt tilbud en eller to dager pr. uke. Forvaltningsrevisjonen avgrenses mot hjemmebaserte tjenester. I samråd med sekretær for kontrollutvalget avgrenser vi mot legemiddelhåndtering, og utelukker det fra undersøkelsen.

2.2 PROBLEMSTILLING

- Drives Orkdal helsetun i tråd med regelverket?
  - Drives helsetunene i tråd med forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten (tidl. Internkontrollforskriften)?
  - Ytes tjenester i tråd med gjeldende regelverk (f.eks. verdighetsforskriften og kvalitetsforskriften)?

- Er det tilstrekkelig medvirkning fra brukere og pårørende ved Orkdal helsetun?
  - Er medvirkning fra brukere og pårørende i tråd med aktuelle pasient- og brukerrettighetsloven (f. eks. kapittel 3 (medvirkning) og 4 (samtykke)?

- Er avvik fra tidligere tilsyn ved helsetunet lukket?
  - Hvis nei – Hva er årsaken?

PROSJEKTPLAN

Kommune: Orkdal   Prosjekt: Eldreomsorg   Oppdragsansvarlig: AOL   Prosjektnr.: 2556   Styringsgruppe, dato: 19.9.2017

2.3 REVISJONSKRITERIER

I følge forskrift om revisjon i kommuner og fylkeskommuner (§7) skal det etableres revisjonskriterier for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Revisjonskriterier er de krav og forventninger som den reviderte skal revideres/vurderes i forhold til. Disse kriteriene skal være begrunnet i, eller utledet av, autoritative kilder innenfor det reviderte området. Slike autoritative kilder kan være lov, forskrift, forarbeider, rettspraksis, politiske vedtak (mål og føringer), administrative retningslinjer, statlige føringer, andre myndigheters praksis, teori eller reelle hensyn. I denne forvaltningsrevisjonen synes følgende kilder til revisjonskriterier spesielt relevante:

- Kommuneloven (§23-2)
- Helse og omsorgstjenesteloven (Kap 3)
- Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten
- Forskrift om legemiddelhåndtering (§§ 4, 7, 8 og 9)
- Kvalitetsforskrift for pleie- og omsorgstjenestene (§§ 2 og 3)
- Forskrift for sykehjem og boform for heldøgns omsorg og pleie
- Pasient- og brukerrettighetsloven (Kap 3, Kap 4 og Kap 4A)
- Forskrift om verdighetsgaranti (§ 2)
- PS 22/16¹: Forvaltningsrevisjon: Samhandlingsreformen Orkdal helsetun
- Fylkesmannen i Sør-Trøndelag: Rapport av 30.5.2017: Virksomhetstilsyn – tilsyn med tjenesten til eldre i sykehjem

2.4 METODE

Lovverket stiller krav om skriftlige rutiner innen flere områder av helse og omsorgstjenesten, og forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring stiller krav til at instruksjer, prosedyrer og rutiner er oppdatert, og gjort kjent og tilgjengelig for ansatte. Revisor vil innledningsvis kontrollere tilgjengelig dokumentasjon, deretter er det viktig at ansatte kan bekrefte at de kjenner rutinene. Slik bekreftelse vil innhentes gjennom intervju med ledere og nøkkelpersoner i virksomheten. Det kan være aktuelt å komme i dialog med ansatte i ulike funksjoner ved helsetunet, enten gjennom intervju med representanter for de ansatte, en elektro-

---

¹ Orkdal kommunestyre

PROSJEKTPLAN

Kommune: Orkdal   Prosjekt: Eldreomsorg   Oppdragsansvarlig: AOL   Prosjektnr.: 2556   Styringsgruppe, dato: 19.9.2017

nisk spørreskjemaundersøkelse eller på en annen måte som gir effektiv og målrettet informasjon. Hensikten er at de får tilkjennegi hvilken praksis de har for å sikre kvalitet i tjenestene ved helsetunet. Det vil også bli behov for å gjennomgå kommunens system for avviksmeldinger og oppfølgingen av dette. Samlet vil dokumentasjon, intervjumateriale og annen informasjon gi grunnlag for å gjøre vurderinger knyttet til de problemstillinger som er formulert.

ORGANISERING AV PROSJEKTET

- 3 Revisjonen vil bli organisert som følger for at den skal bli gjennomført forsvarlig og effektivt: Anna Ølnes er oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor. Frist for levering av rapport: 15.2.2017. Timeomfang: inntil 300.